

Hromadná pripomienka Lesoochranárskeho zoskupenia VLK k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov

Lesoochranárske zoskupenie VLK so sídlom 082 13 Tulčák 310 predkladá hromadnú pripomienku k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Číslo legislatívneho procesu LP/2023/67, rezortné číslo 6144/2023-1.15, dátum konca medzirezortného pripomienkového konania 9. 3. 2023. Pripomienkovaný materiál je zverejnený na stránke <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/67>

Pripomienka je zásadná vo všetkých bodoch a jej znenie je nasledujúce:

1. V prísne chránených územiach, ktoré majú najvyšší 5. stupeň ochrany, zabezpečiť ochranu prirodzených procesov a ich nerušený priebeh. Preto požadujeme úpravu vybraných paragrafov nižšie uvedeným spôsobom:

§ 22 Prírodná rezervácia, odsek (6) Stupeň ochrany prírodnej rezervácie alebo národnej prírodnej rezervácie, vymedzenie jej hraníc a hraníc jej ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane prírodnej rezervácie alebo národnej prírodnej rezervácie a jej ochranného pásma ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**Prírodná rezervácia alebo národná prírodná rezervácia s 5. stupňom ochrany zabezpečuje ochranu prírodných procesov a ich nerušený priebeh.**“

§ 21 Chránený areál, odsek (4) Stupeň ochrany chráneného areálu, vymedzenie jeho hraníc a hraníc jeho ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane chráneného areálu a jeho ochranného pásma ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**Chránený areál s 5. stupňom ochrany zabezpečuje ochranu prírodných procesov a ich nerušený priebeh.**“

§ 23 Prírodná pamiatka, odsek (5) Stupeň ochrany prírodnej pamiatky alebo národnej prírodnej pamiatky, vymedzenie jej hraníc a hraníc jej ochranného pásma a podrobnosti o územnej ochrane prírodnej pamiatky alebo národnej prírodnej pamiatky a jej ochranného pásma ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**Prírodná pamiatka alebo národná prírodná pamiatka s 5. stupňom ochrany zabezpečuje ochranu prírodných procesov a ich nerušený priebeh.**“

§ 25 Chránený krajinný prvok, odsek (3) Stupeň ochrany chráneného krajinného prvku, vymedzenie jeho hraníc a podrobnosti o jeho územnej ochrane ustanoví ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**Chránený krajinný prvok s 5. stupňom ochrany zabezpečuje ochranu prírodných procesov a ich nerušený priebeh.**“

§ 27 Chránené územie európskeho významu, odsek (3) Národný zoznam území európskeho významu obsahuje názov územia európskeho významu, katastrálne územie, v ktorom sa územie európskeho významu nachádza, výmeru územia európskeho významu, mapu s vyznačenými hranicami územia európskeho významu na základe jeho geometrického a polohového určenia, stupeň ochrany územia európskeho významu a odôvodnenie jeho ochrany.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**Chránené územie európskeho významu s 5. stupňom ochrany zabezpečuje ochranu prírodných procesov a ich nerušený priebeh.**“

§ 28 Sústava Natura 2000, odsek (2) Pre územia sústavy Natura 2000 sa v dokumentácii ochrany prírody a krajiny podľa § 54 ods. 4 písm. a), b) a d) určia ciele ochrany a opatrenia na ich dosiahnutie, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám druhov a biotopov, na ochranu ktorých boli tieto územia vyhlásené za chránené územia, v súlade so zabezpečením cieľa podľa odseku 1. Tieto opatrenia sa v príslušnom rozsahu uplatnia aj v dokumentoch schvaľovaných podľa osobitných predpisov,^{64a)} ktoré určujú podmienky alebo spôsob využívania týchto území.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť text: „**V územiach Sústavy NATURA 2000, v ktorých je určený 5. stupeň ochrany je medzi predmety a ciele ochrany zaradená aj ochrana prírodných procesov a ich nerušený priebeh.**“

§ 31a Obecné chránené územie a jeho ochranné pásmo, odsek (2) Stupeň ochrany obecného chráneného územia a jeho ochranného pásma, vymedzenie jeho hraníc a podrobnosti o jeho územnej ochrane ustanoví obec všeobecne záväzným nariadením.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**Obecné chránené územie s 5. stupňom ochrany zabezpečuje ochranu prírodných procesov a ich nerušený priebeh.**“

§ 54 Dokumentácia ochrany prírody a krajiny odsek (5) Programy starostlivosti o chránené územia sú dokumentmi na zabezpečenie dlhodobej starostlivosti o chránené územia a ich ochranné pásma, ktoré určujú ciele ochrany územia a opatrenia na ich dosiahnutie. Programy záchrany chránených území sa vyhotovujú pri ohrození predmetu ochrany chráneného územia alebo jeho časti a určujú opatrenia potrebné na zlepšenie jeho stavu a odstránenie príčin ohrozenia. Povinnosti podľa osobitných predpisov^{83a)} týkajúce sa výchovy a obnovy lesa, znižovania zakmenenia lesného porastu, sprístupňovania lesa, vykonávania lesníckotechnických meliorácií, zahrádzania bystrín v lesoch, vykonávania opatrení na ochranu lesa, vykonávania opatrení na ochranu poľnohospodárskej pôdy, hospodárenia v poľovných revíroch a prikrmovania zveri sa neuplatnia, ak z opatrení podľa programov starostlivosti o chránené územia alebo programov záchrany chránených území vyplýva osobitný postup starostlivosti.

- Za prvú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**V programe starostlivosti nie je možné zaradiť medzi opatrenia určené dokumentáciou tie činnosti, ktoré daný stupeň ochrany zakazuje.**“

§ 54 Dokumentácia ochrany prírody a krajiny odsek (7) Programy starostlivosti o územia medzinárodného významu sú dokumentmi na zabezpečenie dlhodobej starostlivosti o územia medzinárodného významu, ktoré určujú ciele ochrany územia a opatrenia na ich dosiahnutie.

- Za poslednú vetu požadujeme doplniť nasledovný text: „**V programe starostlivosti o územie medzinárodného významu nie je možné zaradiť medzi opatrenia určené dokumentáciou tie činnosti, ktoré daný stupeň ochrany zakazuje.**“

2. Záväzné stanovisko orgánu ochrany prírody podľa § 9 ods. 1 písm. m) a opatrenia na zabezpečenie cieľov ochrany chráneného územia podľa § 54 ods. 20 sú vydávané v súlade s ochrannými opatreniami uvádzanými v dokumentoch starostlivosti podľa § 54 ods. 4).

Uvedenú požiadavku požadujeme na vhodnom mieste zapracovať do novelizovaného znenia zákona.

Odôvodnenie:

K bodu 1:

Je kľúčové, a to i z hľadiska predchádzania poškodzovania prírodných hodnôt, zabezpečiť v krajine reálnu existenciu chránených území, v ktorých bude umožnený prirodzený vývoj geobiologického spoločenstva s vylúčením

zámerných ľudských zásahov. Takéto bezzásahové územia, s 5. stupňom ochrany prírody, majú mimoriadny význam z hľadiska vytvárania a upevňovania siete ekologických väzieb a slúžia ako reálne fungujúce biocentrá s nerušeným priebehom evolučných procesov. Zároveň požadované úpravy umožnia i praktické odlíšenie chránených území určených a ponechaných na prirodzený vývoj geobiologického spoločenstva od chránených území s nižším stupňom ochrany, v ktorých sú možné rôzne formy manažmentu. Požiadavku rozdelenia chránených území do dvoch navzájom od seba odlišiteľných kategórií – chránené územia bez zasahovania ponechané na prirodzený vývoj a chránené územia manažované v prospech vybraných chránených druhov, biotopov, či z dôvodu udržania typickej krajinskej štruktúry – podporilo svojim podpisom v petícii zorganizovanej VLK-om viac ako 100 000 občanov Slovenska.

K bodu 2:

Na vydanie záväzného stanoviska orgánom ochrany prírody podľa § 9 sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Verejnosť je z procesu vylúčená, napriek skutočnosti, že sa jedná o zásadný dokument pre vyhotovovanie programov starostlivosti o lesy. Novelizácia zákona zavádza povinnosť, aby dokumenty starostlivosti o lesy obsahovali aj opatrenia na zabezpečenie cieľov ochrany chráneného územia, pričom tieto opatrenia navrhuje organizácia ochrany prírody. Verejnosť je opäť z procesu vylúčená, napriek skutočnosti, že opatrenia navrhnuté organizáciou ochrany prírody budú ovplyvňovať hospodárenie v lesoch chránených území. Je potrebné predísť svojvoľnému určovaniu opatrení a to spôsobom, aby opatrenia navrhované organizáciou ochrany prírody zabezpečovali reálnu ochranu druhov a biotopov v chránených územiach s uskutočňovanou ťažbou, zvlášť v územiach sústavy NATURA 2000. Opatrenia navrhované organizáciou ochrany prírody by mali rešpektovať dokumentáciu ochrany prírody, medzi ktorú patria zásady starostlivosti o biotopy európskeho významu a biotopy druhov európskeho významu v územiach európskeho významu, ako aj zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Dokumentácia, ktorá by sa týkala zásad ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov v § 54 ods. 4 chýba a je potrebné ju doplniť.

Zástupcovia verejnosti:

Ing. Juraj Lukáč, LZ VLK, juro@wolf.sk

Ing. Peter Sabo, LZ VLK, peto@wolf.sk

Mgr. Jana Zajaková, LZ VLK, jana@wolf.sk

Korešpondenčná adresa: Lesoochránárske zoskupenie VLK, 082 13 Tulčík 310